

Ett kreativt samband

Farida Rasulzada har ägnat sin doktorsavhandling åt det samband många anat finns: kreativitet är inte bara lönsamt –det är också bra för hälsan. Foto: Ola Torkelsson

Att vi mår bättre på en kreativ arbetsplats har nog många haft på känn. Men nu är det bevisat. I sin doktorsavhandling i psykologi har Farida Rasulzada studerat två globala tillväxtföretag. På de arbetsplatser som hade ett kreativt klimat upplevde personalen mindre stress.

Bettan har fått en idé om hur produkten som tas fram på hennes arbetsplats ska bli bättre. Ivrigt hasplar hon ur sig förslaget på morgonmötet och alla blickar vänds emot henne. Det blir tyst en stund, innan någon klipper av:

–Det där provade vi för tio år sedan och det gick åt skogen.

Farida Rasulzada brinner för organisationspsykologi. I sin forskning har hon ofta stött på arbetsplatser där man förlitar sig på att två–tre personer ska stå för kreativiteten, medan de andra har hämmats. När det var dags för hennes doktorsavhandling i psykologi på Lunds universitet, visste hon vad hon ville göra.

–Jag hoppades hitta ett samband mellan hälsa och kreativitet. Jag ville veta om kreativiteten har en annan lönsamhet än den rent ekonomiska, säger hon.

Men först är det kanske säkrast att backa bandet lite. För hur ser en kreativ arbetsplats ut?

Farida Rasulzada talar mycket om att det ska vara högt i tak och finnas utrymme för risktagande och att ta ut svängarna.

–Det ska vara hög tolerans för misslyckanden – dynamik, lek och rörelse, säger hon.

Man bör också ha rekryterat en heterogen grupp anställda med olika kompetens och erfarenhet, som kan tillföra något nytt och vågar utmana rådande normer.

Studierna genomfördes på två

internationella storföretag i Sverige och när det var dags att sammanfatta resultaten fann Farida Rasulzada det hon hade hoppats på. De kreativa arbetsplatserna hade mer entusiastiska och engagerade medarbetare. De hade också färre problem med stressrelaterade symptom som sömnsvårigheter, oro och irritation.

Men vad är hönan och vad är ägget?

–Ja precis, mår man bra för att man är kreativ, eller är man kreativ för att man mår bra? Det finns många kreativa personer genom historien som har mått dåligt, jag tycker att studien visar att vi behöver kreativiteten för att må bra.

Farida Rasulzada jämförde också anställda med akademisk utbildning med anställda som saknade det. Där visade det sig att akademikerna upplevde arbetsklimatet som mer kreativt än de andra.

–De har oftare har mer varierade arbetsuppgifter. Det visar att även de som arbetar med till exempel monteringsarbete behöver få vara kreativa för att må bra.

Men hur går det till?

–För den som till exempel arbetar på löpande bandet, är det viktigt att känna att han eller hon kan bidra till företagets utveckling och inte bara är anställd för att montera skruvar. Man ska kunna komma med nya idéer utan att bli nertrampad, säger Farida Rasulzada.

Kvinnorna i studien upplevde klimatet som mindre kreativt än männen och var oftare stressade. Farida Rasulzada förklarar det med att många kvinnor har en dubbel arbetsbörda.

–Ledningen bör därför ge dem större tidsutrymme och motivera dem genom att lyfta fram kvinnor som innovatörer och duktiga medarbetare. De behöver få se hur deras kreativitet bidrar till företagets utveckling, säger Farida Rasulzada.

Under studiens gång har hon fått se flera exempel på hur kreativiteten kan kvävas. På ett ställe satt avdelningarna och fakturerade varandra, och på en annan avdelning var de anställda rädda för att komma med en ny idé.

–De trodde att chefen eller en annan avdelning skulle stjåla dem då. Alla ville behålla status quo, för så länge det inte gick bra för någon så var det liksom okej, säger hon.

Tre kreativitets-dödare som Farida Rasulzada har stött på:

- **Kannibalen – lyssnar på folks idéer och stjäl dem. Litar inte på sin egen förmåga, och har därför starka behov av bekräftelse.**
- **Kritikern – ifrågasätter och tvivlar på allt. Attackerar även konstruktiva strukturer. Bryr sig inte om vems tår han trampar på.**
- **Traditionalisten – vill att allt ska vara som det alltid har varit. Finner trygghet i det slentrianmässiga.**

Okej, vi mår bättre av att vara kreativa.

Slår du inte in öppna dörrar?

–Jo, men det är det som är det fina med det här. Folk säger alltid att ”ja just så känner vi det”, men hittills har man inte kunnat bevisa det vetenskapligt. Nu däremot, kan du gå till chefen och säga: i dag måste jag få vara kreativ, för det är bevisat att det får mig att må bra samtidigt som det är lönsamt.

Fotnot: Så gick studien till: De anställda fick svara på enkäter och delta i brainstormingsessioner. Anställda har även fått skriva ner kreativa händelser på jobbet under två veckor, vilket sedan har följts upp med djupintervjuer och gruppintervjuer.

De anställda jobbar på två svenska företag som har det gemensamt att de är globala tillväxtföretag och ledande inom sitt område.

Anna Roxvall